

Lietuvos
Nacionalinė
biblioteka

ALP (CKA) 3611

MINTRA

„The Thought“ Lithuanian Newspaper / Licensed by ICD, Office of Military Government for Bavaria / Editor and publisher: J. Vasaitis / Printed by Drucker- und Verlags-gesellschaft e. G. m. b. H., Memmingen/Allgäu, Schranneplatz 6. — Postcheckkonto München Nr. 14 210.

Karo valdžios leista / Redaktorius leidėjas J. Vasaitis / Laikraštis išeina pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. / Prenum mėn 10.— RM atskiras Nr. 80 pfn. Etn. sąskaita: Volksbank Memmingen e. G. m. b. H. Nr. 9149. / Adresas: „Mintis“, 13b Memmingen, Postfach 110. Postcheckkonto München Nr. 14 210.

Nr. 26 (263). II metai.

LAIKRASTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Memmingen, 1947. III. 8.

Trumanas apie taiką

Vašingtonas. Prezidentas Trumanas savo privatinio lėktuvo atskrido į Mexico-City, kaip pirmas JAV prezidentas laike savo prezidentavimo. Savo kalboje pasakytoje Meksikos prezidentui Miguel Aleman ir valdžios atstovams tarp kita ko Trumanas šitaip išsitarė: „Pastarosi taikos ir saugumo suteiktas žmonijai nėra lengvas uždavinys. Bet aš esu tikras, jog šio tikslo siekia visa žmonija, nežiūrint kalbų, tautybių, rasės ir kilmės skirtumų. Yra didelė klaida, kad daugelis žmonių per savo vargus negali matyti gerų ir džiugių dalykų. Aš tačiau vengiu save klaidinti esamai sunkumais. Sunkumai pasiūlymams vyras nėra paskatinimas. Visos mūsų tautos laikosi įsitikinimo, kurį mes vadiname demokratija. Demokratija turi dvasinius pagrindus, nes ji remiasi žmonių broliškumu. Mes tikime atskirų asmenų garbingumu ir manome, kad valstybė privalo jų pagrindines teises ir laisvę skatinti bei išlaikyti. Mes laikomės nuomonės, kad valstybė privalo žmogui tarnauti, o ne žmogui valstybei. Visa ką mes turime galvoje išardami žodį demokratija remiasi šituo pagrindiniu įsitikinimu. Mes tikime, kad kiekvienas žmogus tiek privalo turėti laisvės, kiek ji yra suderinama su kitų asmenų teisėmis. Šio įsitikinimo įgyvendinimas praktikoje yra mūsų įstatymų tikslas. Mes žinome, kad laisvės ir pagalbos atskiram žmogui diktatūra negali

suteikti. Laisvė ir pagalba atskiram žmogui tegali būti sukurta tik tokioje įstatymineje sistemoje, kuri saugo atskiro žmogaus teises per valdžią susidedančią iš trijų tautos renkamujų viena kitai nepriklausomų instancijų įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir teisiamosios.“
Vašingtonas. JAV vidaus reikalų ministeris Krug skatino Havajų parlamentą stengtis, kad Havajai būtų priimti į JAV šeimą 49 nariu. Jis užtikrina, jog tokį Havajų prašymą paremtų prezidentas Trumanas ir kompetentinga tuo reikalu kongreso komisija.

Amerikiečiai apie visuotinę taiką

Naujorkas. Atstovai šešių Amerikos organizacijų siekiančių pasaulinės valdžios sukūrimo vienos bendros konferencijos metu Assevilleje susibūrę į federatyvinės pasaulio valdžios šalininkų susivienijimą. Naujasis susivienijimas turi daugiau kaip 18.000 narių. Jo pareiškime sakoma, jog taika tegali būti sukurta tik per teisingumą, įstatymus ir tvarką. Pasaulio taika tegali būti išlaikyta tik su pagalba tarptautinių įstatymų, kurie būtų visuotini ir užtenkamai veiksmingi, kad galėtų užkirsti kelią ginkluotiems tarptautiniams konfliktams. Artimiausias tikslas išsivystyti JT pasaulinę valdžią su apibrėžta galia, tačiau

MASKVOS PASTITARIMŲ PUNKTAI

Londonas. (NF) Britų sostinėje pastebėta, kad Bevinas šį kartą geresne nuotaika leidžiasi į kelionę Maskvon, nei kada nors prieš tai, nes tikisi ten mažiausia šešias kapitalinės reikšmės pasaulio taikai problemas išspręsti.
Pirmos dvi gyvybinio intereso problemos yra surištos su Vokietijos klausimu, kaip tai sutarties su Austrija paruošimas (labai galimas dalykas kad ši sutartis bus pasirašyta dar Maskvoje) ir sudarymas keturių pakūtų nuolatiniam Volgetijos nuginklavimui garantuoti.

Toliau Bevinas mano susidarysiant progai išsiaiškinti šiais klausimais:
1) Britų — sovietų susitarimo iš 1942 revizijos klausimu,
2) Dardanėlių klausimu, kuris kelia Turkijai nerimą,
3) Graikijos ir Palestinos klausimu, kur Bevinas stengsis užsitikrinti JAV nuolatinę paramą.
4) Kinijos klausimu, kurį greičiausia kels pats generolas Marshallis.

Dar dėl Unros skryningo

Prieš kurį laiką tremtinių spaudoje buvo paskelbta, jog, esą, su karinės vyriausybės pritarimu vis dėlto busias praveistas Unros skryningas ir tokiame skryningui (kalba ejo apie antrą Unros skryningą, po pirmojo atšaukimo) praveisti jau daromi pasiruošimai. Iš tiesų, tik atšaukus pirmąjį Unros skryningą, tuojau pat stovyklų vadovybės vykdė naujam skryningui paruošiamuosius darbus. Toks skryningas turėjęs pirmomis kovo dienomis prasidėti. Dabar gauta žinių, jog anksčiau pranešimas, kuriame buvo kalbama apie amerikiečių karinių sluoksnių pritarimą naujam Unros skryningui, neatitinka tikrovės.
Bet koks politinis patikrinimas esąs karinės vadovybės kompetencijoje ir iš jos ribų neišeina.

Atsistatydino Stalinas

Maskva. Maskvos radio pranešimu maršalas Stalinas atsistatydino iš ginkluotųjų pajėgų ministerio vietos. Į jo vietą aukščiausia taryba paskyrė armijos generola Bulgana, kuris neoficialiai ir anksčiau jau vadovavo.

Londonas. JAV vyriausybė įteikė Sovietų s-gai notą dėl jos kišimosi į Vengrijos vidaus reikalus. Notoje Sovietų s-gai priklaikama rimas mažoms prieš legaliai išrinktą daugumą. Taip pat sovietų įstaigos kaltinamos už suėmimą smulkiųjų ūkininkų partijos atstovo Bela Kunos.

užtenkamai stipria tarptautinei įstatymdavystei vykdyti.

Atlanta (NF). Georgijos valstybės senatorius, demokratas Richard Russell, pasikalbėjime su laikraščio „Constitution“ korespondentu išsireiškė, jog Anglija, Skotija, Airija ir Uelsas galėtų būti priimtas į JAV šeimą kaip savarankūs nariai. Jo pasiūlymas remiamas gresiančių britų imperijos žlugimu. Russellio nuomone, britų imperijos dominijos, jeigu jos irgi norėtų pasilikti JAV šeimoje, privalėtų suėiti į sąlytį su JAV vyriausybe dėl įsijungimo formos. Taip pat ir dėl britų karaliaus šeimos ateities, senatorius jau turį savo sprendimą. Pasak jo, karaliaus šeima galėtų gyventi iš savo turto pajamų. Be to, karalius, norėdamas, galėtų pasisūlyti į senatoriaus postą.

Teberemia suklėlūs

Atėnai (NF). Graikijos valdžios įstaigų pranešimu, nežiūrint JT kontrolinės komisijos buvimo ir dabar suklėliams ginklai nuleidžiami parašyti iš lėktuvų, priklausančių Graikijos šiauriniams kaimynams.
Ziniomis iš kariuomenės šaltinių laike paskutinių 24 val. užmušta 120 suklėlių šiaurinės Graikijos kalnuose per kovas, kuriose iš abiejų pusių dalyvavo virš 2.000 vyrų.

Naujienos is visu kontinentu

Nuernbergas. Viename CSU suvažiavime Wuerzburge Bavarijos švietimo ir kulto ministeris dr. Hundhammer pareiškė, jog su komunizmu kaip dvasiniu judėjimu negalima bendrauti. Nacionalsocializmas ir komunizmas moraliniu atvilgiu stovis lygioje aukštumoje. Pasak dr. Hundhammer Vokietijos atstatymas turi bazuotis ant federalistinių bet ne centralistinių pagrindų, kadangi centralinė valstybės forma sudarė sąlygą nacizmui iškilti. O taip pat ir komunizmui grasinčiam didžiausiu pavojum vakarų Europai kelias į valdžią esąs galimas tik per centralizmą.

Londonas. Britų ministeris pirmininkas savo pranešime žemiesiems rūmams apie kuro padėtį paaiškino, jog nuo praeito šeštadienio bedarbių skaičius sumažintas 624.200. Manoma, kad šiuo tarpu dar busią apie 1.749.000 bedarbių. Britų elektrinių anglies atsargos šiuo tarpu vidutiniškai siekia 16 1/2 dienu.

Londonas. Bevinas iš Duenkenkircheno per

Briuselį atvyko Berlynan. Iš čia jis po trijų valandų sustojimo, kurio metu turėjo pasikalbėjimą su gen. Robertsonu, tešia savo šešių dienų kelionę į Maskvą. Tos kelionės metu jis dar sustos Varšuvoje ir Lietuvos Brastoje. Varšuvoje aplankys sugriautą žydų getto.

Bidault specialiu traukiniu su savo palydovais taip pat apledo Paryžiu Maskvos kryptimi.

Marshallis irgi išskrido lėktuvu. Prieš išskrisdamas jis spaudos atstovams pareiškė, jog susitarimo perspektyvos nesantios labai geros, bet jis nesupranta kodėl gi nebūtų galima jau Maskvoje prieiti susitarimo. Kad toks (susitarimas) bus prieitas Austrijos klausimu jis ir pats tikis.

Londonas. Laukiamas prezidento Trumano svarbus pranešimas Graikijos reikalu, o taip pat ir keturių didžiųjų atsakymai į Trygve Lie siūlymą Palestinos klausimą perduoti specialiai JT komisijai. Ši komisija susidėtą iš 12-os narių ir ištyrusi reikalą vietoj, padarytų savo pranešimą sekančioj JT pilnaities sesijoj rugsėjo mėn.

Londonas. Po smarkių kovų prancūzų daliniams Indokinijoje pavyko užimti svarbų vietnamiečių miestą. Dėl to jų radio stotis nebeveikia. Prancūzų kabinetas turėjo svarbų pasitarimą Indokinijos reikalu.

Londonas. Dėl sniego pūgų daug kur nutrauktas susisiekimas Anglijoje, kai kur tiek prisnigo ir pripustė, kad tesimato tik telefono stulpų viršūnės.

Londonas. Unros direktoriaus Lenkijai pranešimu maitinimo padėtis tame krašte darosi katastrofiška. Normos iš 2.000 kol. turėjo būti sumažintos į 1.100, t. y. mažiau nei Vokietijoje.

Londonas. Britų Žemuosiuose Rūmuose vyriausybės kalbėtojas painformavo, jog krašte esama per 220.000 buvusių lenkų karių, kurie atsiskę grįžti į Lenkiją ir paprašė britų pilietybės. Tai esąs pirmas atsitikimas britų istorijoje, kad tokiame dideliame žmonių skaičiui teksią parūpinti britų pilietybę. Lenkų karių darbu aprūpinimo klausimas taip pat turėtų būti skubiai sprendžiamas, nes nedarbas tvirkina ir gadina žmones. Darbo klausimo išsprendimą trukdą prof. sąjungos.

Anglu zonos tautinės bendruomenės atstovu suvažiavimas

Vasario 25 d. įvyko angļu zonos LTB Apygardų atstovų suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo visų apygardų atstovai, LTB Vyr. Komiteto ir beveik visų kitų centrinių įstaigų atstovai. Buvo apspartyta daug aktualių klausimų, iškelta visa eilė organizacinių trūkumų ir priimta nutarimų tiems trūkumams pašalinti. Apie paskiras sritis pranešimus padarė atitinkamų sričių vadovai.

Svietimo srities vadovas pranešė, kad mokymosi įstaigose, išskyrus suaugusiųjų kursus, yra 4.587 mokinių. Studentų visuose zonos universitetuose yra arti 700. Rysium su stovyklų kilnojimu, keletą mokyklų teko sujungti. Pavasarį dar numatoma sukelti keletą mokyklų į vieną stovyklą. Kur bus galima, į stovyklas bus sukelta mokiniai su tėvais, o kur tai padaryti nebus galima, tai mokiniams bus įrengti bendrabučiai. Mokyklų sujungimai bus atlikti, bendradarbiaujant su Baltų Taryba. Anglų zonoje veikia keleta amatų mokyklų, kurias lanko bendrai visį baltai, ir keleta grynai tautinių. Ypatingo susidomėjimo verta Flensburgo jūrininkų mokykla. Ją lanko 40 lietuvių. Apie šią mokyklą gerai atsiliepia ir angļu pareigūnai.

Mokytojų trūkumui papildyti ir žinioms pagilinti su Unros pritarimu vasaros atostogų metu numatoma suruošti dveji trumpalaikiai kursai. Diskusijose paaiškėjo, kad santykių su Sv. Valdyba, pasireiškia kai kurių nesklaidumų todėl, kad Sv. Valdyba raštus ir paskyrimus siuntinėja tiesiog suinteresuotiems asmenims, aplenkdamas zonių tos srities pareigūną. Taip pat nusistatytą vienu ar kitu būdu besimokantį jaunimą apmokyti bet kurio amato.

Iš socialinės srities vadovo pranešimo paaiškėjo, kad, jo surinktomis autentiškomis žiniomis, išvietintų asmenų maitinimas ir apranga angļu zonoje yra žymiai blogesni, negu bet kurioje kitoje zonoje, o maisto produktų iš lietuviškų šalpos organizacijų gautama proporcingai mažiau. Dėl nedavalgymo, ypač jaunimo, sveikata yra katastrofinėje būklėje. Suvažiavimo dalyviai akcentavo ypatingą reikalą paveikti atitinkamas įstaigas, kad šios rūšies gerybės būtų skirstomos pagal būtiną zonų reikalą, o ne proporcingai.

Iš zonos pirmininko pranešimo paaiškėjo, kad Unros globojamų lietuvių skaičius dabar siekia 24.000 asmenų. Prieš pusmetį tas skaičius buvo 1.500 didesnis. Sumažėjimas įvyko dalinai dėl screeningo, dalinai dėl tikslesnės registracijos. Šiaip lietuvių bendruomenei priklauso 27.000 asmenų. Santykiai su Unra ir karine valdžia patenkinami, nors kai kurių stovyklų direktoriai yra visai nepalankūs DP. Screeningas kai kuriose stovyklose dar vyksta, bet daugumoje jau baigtas. Be veik visais atvejais klaidpėdiežiams DP statusas pripažįstamas be sunkumų. Dėl išscreeninguotų apliacijos skundai iki šiam laikui

visai nepriimami. Išscreeninguotiems bendruomenė teikia visokeriopą pagalbą ir globą. Turima sunkumų su paskutiniame pusmetyje paleistų belaisvių įteisinimu. Paskutiniomis dienomis zonos DP stovyklose lankėsi du angļu parlamento nariai: vienas darbietis ir vienas konservatorius. Jie aplankė vien lietuvių daugiau dešimties stovyklų. Domėjosi maitinimosi, darbo ir gyvenimo sąlygomis. Visur buvo nusiskundžiama maitinimosi davinium. Keliose stovyklose akivaizdžiai buvo išdėstyta dienos davinys. Keliose stovyklose buvo įteikta įvairių memorandumų. Parlamentarai priėmė ir lietuvių bendruomenės vyriausios zonos pareigūnus, kurie išdėstė visus bendruomenės vargus. Tai pat klausimais buvo įteiktas ir memorandumas. Darbietis mūsų reprezentantams pareiškė, kad angļai dėjo ir dėjęs pastangų, kad Atlanto Chartos principai būtų įgyvendinti praktikoje, o konservatorių pasakė, kad tremtiniai artimoje ateityje galės pradėti normalų ir pastovų gyvenimą, (kuriam krašte — nebuvo pasakyta). Baigdami pastebėjo, kad DP būklę jie pagrindinai išstudijavę ir prisirinkę dvi didesnes dėžes rašytos ir šiaip daiktinės medžiagos.

LTB Vyr. Komiteto atstovas savo pranešime pabrėžė, kad lietuviams tremtiniams tvarkant bendruomeninį gyvenimą svarbu vadovautis Tremtinių Statutu. Metų praktika parodė, kad jis yra gyvenimiškas, gana lankstus ir visose sąlygose gali eiti pagrindu, organizuojant tautinę bendruomenę. Jo dėsniai privalės būti taikomi, jei lietuviai bus priverti ir kitame kuriame krašte įsikurti. Ta mintis jau dabar turi būti svarstoma mūsų bendruomenės.

Ziniu nuotrupos is Lietuvos

Viršininų sąrašas

„Tiesa“ — vasario 4 d. Komunalinio Okio Ministerijos kelių ir tiltų statybos kontoros viršinininkas Driancinas, vietinio komiteto pirmininkas — Orlovas. Kauno miesto vanden-tiekio direktorius — Siemaška; Vilniaus miesto vandentiekio direktorius — Kuprionovas; komiteto pirmininkas — Sivko. Statybos ministerijos Kauno miesto santechnikinių ir elektros montavimo darbų viršinininkas — Molotokas, komiteto pirmininkas — Gamaliauskas.

Draudžia pardavinėti malkas

„Tiesa“ — vasario 5 d. Vilniaus miesto Vykdomojo Komiteto pirmininko pavaduotojas Naumovas ir sekretorius A. Kirijenko skelbia privalomą nutarimą, kuriuo mieste draudžiama pardavinėti malkas be vietinių tarybų leidimo.

Laikraštis rašo: „išdėmetinas Hidrometeorologijos tarnybos valdybos (viršinininkas inžinierius pulkininkas drg. Vlasovas) pavyzdys. Si įstaiga, gavusi paskyrimą durpėms,

laiku jas apmokėjo ir išvežė. Vėliau valdyba paprašė ir gavo papildomą paskyrą, kurį taip pat realizavo iki galo“. Toliau laikraštis rašo: „Iš išskirtųjų 19 tūkstančių tonų durpių neišvežta paskutiniomis duomenimis nė vieno pilno tūkstančio... Tuo pat metu vėsklenama, jog Vilniuje nebeveikia pirtys dėl akmens anglių stokos. Tačiau Vilniaus miesto kuro skyrius pasileido keistu keliu. Iš karto buvo apmokėta 2.000 tonų durpių, o išvežta iki šiolie vos keli šimtai tonų“. Dėl kuro stokos sustoję daug fabrikų.

Atstovas į aukščiausią tarybą

K. Vairas-Račkauskas rašo: „Partijos Kauno miesto komiteto sekretorius Kostas Gabdankas — mūsų kandidatas į Aukščiausios Tarybos deputatus — garbingai atstovauja Vinco Kapsuko vardo rinkimine apygardą“.

Marjampolės cukraus fabrikas

besitraukiančių vokiečių buves susprogdintas, dabar jau vėl esąs atstatytas.

Kovokime su negrovėmis

Tauta ir individai, netekę laisvės, turi vieną galimybę išlaikyti savo vertę ir atgauti savo prarastas vertybes: nepalūžti dvasiškai. Netekus laisvės, tautos ir asmens egzistencinės jėgos sukonzentruojamos siaurame, minimalių gyvenimo reikalavimų rate, ar atsiranda pavojus netekti savo dvasinio charakterio, kūrybinės jėgos ir iš viso noro ir tikėjimo būti kuo nors daugiau negu vien tik šiandieną ir lengvomis džiaugsmo akimirkomis gyvenancia būtybe. Netekus laisvės, dažnai netenkama ir žmoniškumo. Tuo labiau šiandien, kai prarasta ne tik laisvė — gyventi savo tautoje ir kurti, bet dažnai ir šeima, ir turtas, ir sveikata, ir laikas, ir nežinoma, ko laukti rytoj, kai prarasta galimybė atsiduoti savo pašaukimui ar darbiui ir nerandama prasmės iš viso bent kokiam darbui, pavojus yra milžiniškai didelis ir realus.

Karo ir ilgų okupacijos metų išvarginta žmonių masė, netekus galimybės grįžti atgal į savo žemę, neturinti darbo ir nežinanči nieko apie ateitį, neranda savyje jėgų ir noro pradėti gyvenimą su didesniais siekimais, bet stengiasi kiek galima lengviau ir džiaugsmingiau praleisti šią dieną: kiek galima mažiau dirbti ir kiek galima daugiau uždirbti — kiek galima mažiau rūpėsių ir galvojimo, kiek galima daugiau užsimiršimo ir džiaugsmo. Žmogus netenka džiaugsmo darbe, kūryboje ar sumanymuose, bet ieško jo ten, kur nereikia atiduoti savo jėgų ir energijos, kur „džiaugsmas“ ir „gyvenimas“ pats veržiasi į žmogų. Ir šitaip prasideda žmogaus kelias atgal.

Tūkstantį formų jam išgalvojo modernūs gyvenimas ir viena iš jų — galbūt plačiausiai vartojama ir pavojingiausia — yra užsimiršimas prie stiklo — brutaliai išsireiškus girtuokliavimas. Tema gana nepopuliari. Į tokias mažas nuodėmes šiandien žiūrima pro pirštus ir džiaugiamasi, kad nėra didesnių. Ir vis dėlto kyla baugus klausimas: ar iš tiesų taip? Ar iš tiesų girtuokliavimas yra toks mažas ir nepavojinga yda, pro kurią galima praeiti pusiau užsimiršus, kaip pro „būtina blogybę“? Nuolatinis savęs svaiginimas įvairiausių atmatų išimtinai — savaime aišku, nestiprina nei organizmą, nei smegenų — ir nesvarbu, kad ne visi apanka ar gauna smegenų suminkštėjimą tai ateina iš lėto, vėlyvame amžiuje — ir žmogų virsta nelaimingu, pavandčiu sutvėrimu, sukeliančiu pirmiau pasišlykštėjimą ir gal tik paskui galėsi. Kartais, žinoma, pasiseka visiškai sveikam išsigelbėti iš tos velniavos ir savo nuopelnus „idiotizma“ ar „mažakraujystę“ perleidžiam vaikams. Bet kiekvienam atveju, mums, kaip tremtiniams, šie dalykai būtų per didelę prabangą ir cinizmas.

Po viso to, ką aš mačiau ir girdėjau mūsų stovyklose, aš (ir daugelis žmonių) jau nebegalį pakęsti šios nuomonės ir dar labiau ši-

tos laikyenos. Galį būti, kad padėtis nėra tragiska, bet reali ir labai rimta, tuo labiau, kad girtuokliavimu apkrestos gyvybinės mūsų tautos dalys: jaunuomenė ir net dalis inteligentijos. Šiandien jau daugelis pamatė ir suprato, kad girtuokliavimas yra ne lengva ir nekalta pramoga, bet sunkus ir didelis nusikaltimas prieš savo tautą ir patį save.

Alkoholis, jei ir dirba, tai tik tiek ir taip, kiek reikalinga einamajai sąskaitai padengti — jo pinigai niekuomet neneša naudos šeimai ir visuomenei; dar blogiau, kai jis daug uždirba, jo pinigai niekuomet nenaudojami gėriui ir tuo pačiu jis skandina visuomenę. Garbė, sąžinė jo darbe tampa gana blankiomis sąvokomis. Girtuoklystė yra pats geriausias kelias į išsivikimą, vagystę, o jeigu kitos išeities nėra — ir į apilėsimus — kas gi čia tokio — jeigu grybštelėjama iš kraufuvės 10 pokelių cigarečių — arba iš to, kuriam turtas aruoduose netelpa?.. Smunka moralė... Daugelis nusikaltimų nustoja būv nusikaltimais. Vaikai auga ir auklėjami „naujoje dvasioje“ — tautos kelias atgal... Dar viena neigiamybė: Mes šiandien gyvename, stebimi daugelio akių; nuo „špūdžio“ kokį meš sudarysime, daug priklausomų mūsų pačių ir net visos tautos ateitis.

Man atfodo, kad didesnė visuomenės dalis būtų gana patenkinta, jeigu šituose reikaluose būtų įvedamas truputį griežtesnis režimas. Bent mažiausia galima pasiekti to, kad stovyklose būtų likviduojamos „konjako“ vartyklos ir pilstytuvės. Stovyklos Vadovybė, turėdama savo rankose išėjimo suvaržymą, maitos produktų išdavimą ir arešto teisę, galėtų ir turėtų šiais atvejais tokiomis teisėmis pasinaudoti. Nieko baisaus neatsitiktų, tik, žinoma, nereikėtų daryti išimčių žmonėms „su praeitimi“ ir atsisakyti pačiai nuo šitokios rūšies pasilinksminimų. J. Jasėnas

Baltu DP klausimas belgu parlamente

1946 m. anglių produkcija Belgijoje siekė 24 milijonus tonų arba 86% prieškarinio lygio. Rūšium su tuo parlamente ir buvo iškeltas kasyklų nacionalizacijos ir kiti klausimai pakelti produkcija.

Socialistų lyderis M. Belattre, buv. darbo ministeris, pareiškė, kad šiuo momentu yra būtinas reikalas kasyklas nacionalizuoti. Belgų angliakasiai vis dar tebedzeri tyruoja iš kasyklų. Vokiečių karo belaisviai bus paleisti namo šiemet. Italai darbininkai tiek savo skaičiumi, tiek sugebėjimais netinka šiam darbui. O baltams DP nesą ypatingo tikslo leisti dirbti pavojingame kasyklų darbe.

Okio ministeris pareiškė, kad vokiečių belaisvių anksčiau gėguzės mėn. nebūsią galima paleisti, o visuotiniai jie būsią paleisti iki spalio mėn. Norint aprūpinti kasyklas nau-

Jau anksčiau buvo rašyta, kad Tarpvalstybinio Komiteto pabėgėlių reikalams atstovai praėjusių metų pabaigoje kreipėsi į lietuvių tremtinių organus Prancūzų zonoje, siūlydami apsvarstyti galimumus lietuviams tremtiniams emigruoti į Šiaurės Afriką, prancūzų valdomą Tunisą ir Maroką. Vasario 18 d. vienas to Komiteto pareigūnas iš Rastato vėl aplankė lietuvių atstovus pasiteirauti dėl lietuvių nusistatymo tuo reikalu.

Pirmiausia jis paprašė skubiai užpildyti anksčiau jo atvežtas anketas, kurios jam būtinai esančios reikalingos norint sužinoti, kokiu specialybių tremtinių yra ir kokios jų būtų galima pradėti gabenti į Tunisą. Ten jų. Mūrininkai, staliai, ypač šių specialybių ypač esąs didelis pareikalavimas statybinin-

meisteriai ir inžinieriai tuojau pat galėtų ten vykti. Visai nesą svarbu, kurioje zonoje jie dabar gyvena, nes tai tesą tik grynai techninis dokumentų sutvarkymo klausimas.

Anksčiau šio Komiteto atstovai buvo žadėję tremtiniams parūpinti tarptautinių pasus, dabar gi šis atstovas pareiškė, kad Tunisan nuykė tremtiniai vietoje gausią prancūzų carte d'identité, ir to jiems užteksią.

Atstovas susidomėjęs lietuvių tremtinių statybos firma „Unitas“. Jis prašė parengti projektus, kokius statybos darbus ir kokios apimties „Unitas“ galėtų atlikti. Užsakymai būsią parūpinti. Jai trūkstą paprastų darbininkų, jų būsią galima suverbuoti kitose vietose.

„MOTERŲ PAVILJONAS“

Žymioji amerikiečių rašytoja Pearl S. Buck praėjusiais metais parašė naują romaną, „Moterų paviljonas“ (Pavillon of Women), kuris laikomas vienas iš geriausių leidinių, 1946 metais Jungtinėse Amerikos Valstybėse išėjusiu. Amerikiečių kreditu, vertinama šį romaną, pažymi, jog Pearl S. Buck savo naujais kūrniais nesilpnėja, bet, priešingai, rašytoja vis daugiau bręsta.

Šiuo metu Pearl S. Buck laikoma pačiame kūrybos subrendime. Ji gimė 1892 m. Virginijos valstybėje. Baigusi mokslus kurį laiką Pearl S. Buck buvo meno lektore Cornell universitete, vėliau t. y. 1921—1931 m. ji yra docente Nankino universitete. Kinijon Pearl persikelia gyventi 1917 m. ir išbūva iki 1935 metų. Čia ji susituokia su John Buck (jos „oji pavardė Sydenstricker). Po savo „ais būsimoji viena iš žymiausių Amerikos rašytojų pradeda pasirašinėti santuokine pavarde. Ja pasirašinėja ir po to, kai su pirmuoju vyru John Buck, po 16 vedybi-

nio gyvenimo metų persiskiria. Antrasis Pearl Buck vyras — žurnalistas J. Walsh. Rašytoja augina keturis savo vaikus (po du iš abiejų vyrų), be to, ji yra dar įsūnijusi penkis našlaičius. Įsūnydama penkis našlaičius rašytoja Pearl parodo savo jautrumą vargšams, kur taip ryškiai atsispindi ir visoje jos kūryboje.

Ilgesnį metų gyvendama Kinijoje, Pearl S. Buck ypač pažino kiniečių gyvenime esančius socialinius nelygumus, kiniečių papročius, polinkius ir lūkesčius, ir visa tai jos kūryboje pražydo gražiais žiedais. Jau pirmuoju savo kūriniu „Rytų vėjas — vakarų vėjas“, kuris iš spaudos išėjo 1929 metais, Pearl S. Buck igyja rašytojos vardą. Vėlesni jos romanai, išimtinai iš kiniečių gyvenimo, ją iškelia į pasaulinio garso rašytojų eilę. „Geroji žemė“ (1931), premijuotas romanas, palyginti per trumpą laiką išverčiama į visą eilę svetimų kalbų ir visur turi didelę pasisekimą. Vėlesni Pearl S. Buck romanai: „Sėnės“ (1932), „Motina“ (1934), „Padalinti namai“ (1935), „Žemės namas“ (1935), „Exilius“ (1936) atskleidžia tiek geltonodžio, tiek baltuodžio sielą, kad skaitytojas ir vienos ir kitos rasės atstovuose temato žmogų, gyvenimą tvarkančią kad ir skirtingų papročių rėmuose, tačiau vienodai gebantį kentėti, ilgėti ir aukotis. 1938 m. Pearl S. Buck kūryba atžymima Nobelio premija.

Šiuo metu Pearl S. Buck gyvena savo gimtojoje tėvynėje ir, nors ir yra peržengusi savo amžiaus dienovidį, tačiau nuo kūrybinio darbo nepasitraukia. Ji ir toliau savo kūryba žvelgia į žmogų, nes rašytojos žodžiais: „Jei mes norime susitrinti žmonija, privalome tuo pačiu mastu kiekvieną vertinti. Geras žmogus Kinijoje yra to paties tipo gera asmenybė kaip ir gerasirdis japonas. Visos tautos tegali būti jungiamos tik natūraliu broliškumu; tokis yra nesudėtingas gėrio įstatymas“.

Pilėnu Kunigaikštis

VYT. ALANTAS

Kai dvasios ganytojas blaškėsi savo dvasios prieštaravimuose, mano žvilgsnis klaidžiojo saulės apšviesta, vasaros vidudienio apnūdime paskendusį sodą. Palangėje nukaitę raudonavo bijūnai ir kitos gėlės, skleidamos pro atvirą langą savo kvapus. Aplink margai nudazytus, po sodą išbarstytus avilius, dūžę bitės. Viršum medžių, melsvoje padangėje, kur tartum balti šilkiniai skudurai, draikiesi debesėliai, rymojo bažnyčios bokšto kryžius. Aplink jį laigę čiurliai. Gėlių kvapo bangos nešama į kambarį įskrido bitė ir nusileido ant vazonų žiedų. Ji juos aplankė visus, bet matyt, neradusi ko ieškojo, dar pavimbė po salono kampus ir vėl išskrido į sodą. Idiliška provincijos miestelio ramybė migdanti liuliavo protą ir žadino pojūčius džiaugtis gyvenimu, kaip pridera kiekvienam gamtos padarui. Norėjai pasinerti į tą ramybę, užmiršti viską ir gyventi taip, kaip ta bitė, kuri ką tik čia buvo išskridusi. Ji nebijojo karo ir netvarstė klausimo: bėgti ar pasilikti...

Klebonas, pastebėjęs mano išiblaškimą, nutilo. Aš paklausiau:

— Gal kokiu išlaidu susidarė dėl mano jungtinių? Man Dzedulionis sakė, kad jūs čia visą buvotė paruošę...

— Ką čia tamsta? Juokai, ne tokie dalykai man dabar rūpi. O be to, Skaisgiris buvo viską iš anksto sumokėjęs.

— Dar vienas klausimas. Tamsta sakaisi, čia išgyvenę vienuoliką metų. Be abejo, visi parapijiečiai tamstai gerai pažįstami. Kas per žmogus tas Stepas Dzedulionis? Kaip savo tarnautojo sūnu, tamsta, tur būt, gerai jį pažįsti. Tamsta, tur būt, supranti, kodėl aš juo domiuos. Tas žmogus yra aršiausias mano priešas, nors šiaip priešų, rodos neturini. Aš domiuos savo draugais, bet gal dar labiau domiuos savo priešais.

Klebonas ne tuoj atsakė. Jis priėjo prie lango ir nusigėręs žiūrėjo į sodą. Jo veido aš nematiau. Ir kai jis prabilo, jo balsas skambėjo keistai santūriai.

— Daug apie jį aš tamstai negalėčiau pasakyti. Jaunas būdamas po vienos romantiškos istorijos jis pabėgo iš namų ir daugiau čia, galima sakyti, nebesirodė. Ką jis veikė ir kaip gyveno paskum man kai kada pasakodavo tėvas, bet iš jo pasakojimų buvo aišku, kad ir jis pats nieko tikra nežino.

— Man Dzedulionis sakėsi lankeš universiteta. Bet tėvas, rodos, lėšų tam reikalui neturėjo iš ko duoti. Iš kur jis ėmėsi lėšas? — Nežinau... Daug studentų mokosi dirbdami.

— Vargu ar prie tų darbštuolių priklausė Dzedulionis, — nusijuokiau.

— Nežinau... Bet mes čia kalbamės, ir aš visai pamiršau, kad ateis metas pietų. Šiandien mano gimimo diena, bet ne vienas svečias neatvažiuavo. Aš esiu pažiūrėti ar viską paruošta. Tamsta būsi mano vienintelis svečias. Atsiprašau, aš tuojau... — ir nelaukdamas mano atsakymo jis išėjo iš kambario.

Man visai neįdomu buvo ką jis pasakė apie tą nieką — iš tikrųjų, jis nieko nepasakė — bet man buvo labai įdomu ko jis nepasakė. Klebonas neužsiminė apie mano sužadėtines pagrobimą ir nė vieno blogo žodžio, jokio pasmerkimo Dzedulionio adresu. Ir tas keistas menoras apie jį kalbėti. Man nebuvo jokios abejonės, kad klebonas savo zakristijono vaiką puikiai pažinojo. Provincijos miesteliuose visi vienas kitą pažįsta iš panagių, o juo labiau klebonas, pas kurį suplaukia visos parapijos žinios.

Seimininkas užtruko. Neturėdamas kas veikti, paėmiau nuo staliuko didelį, sunkų albumą ir ėmiau vartyti storus kardininius lapus, prabėgomis peržvelgdamas nieko man nesakančius veidus. Tik viena nuotrauka atkreipė mano dėmesį. Ta pati kakta, tas pats kurtuotas, pasidavęs į priekį smakras. Stepo Dzedulionio veido bruožai nebuvo tokie ryškūs, kaip nuotraukos: jie greičiau panešėjo į nevykusią kopiją, tačiau tarp jų nebuvo tokio skirtumo, kad nebūtų buvę galima at-

sekti bendrų bruožų. Ypač truputį ironiška paveiklo akių išraiška Stepo Dzedulionio veide virto ciniška šypsena. Toks panašumas galėjo būti tik tarp tėvo ir sūnaus. Keista, kad aš pirma to nepastebėjau...

Tuo tarpu grįžo šeimininkas ir pakvietė į valgomąjį.

Stalas lūžo nuo valgių tikra to žodžio prasme. Čia visko buvo, ko taip turtinga mūsų provincija. Įvairių rūšių marinuotos grybos, mirkyta silkė, raudona ir baltas vinegretas, kumpis, rūkyta dešra sudarė tinkamą foną milžiniškam kalakutui, kuris aukštiejininkas iškilmingai gulėjo stalo viduryje. Ties šeimninko dešiniąja, ant didelio padėklo, stovėjo išrikiuoti įvairiaspalviai grafinai.

— Prašau, — parodė man šeimninkas kėdę kitoje stalo pusėje, — pradėkite nuo ko tik norite, bet iš skystimų tai pradėsime nuo baltosios. Pagrindas visada turi būti tvirtas ir grynas. — Ir jis pripylė dvi kleboniškas.

Sveikinu, klebone, ir linkiu kitą gimimo dieną švesti su kvietimais svečiais, — pakėliau savo stiklą.

— Dievas žino, kur mus likimas nubloškė į sveikatą!

Mes valgėme ir ypač daug gėrėme. Be žodžių mes, rodėsi, susitarėme nors akimirkaieki užsimiršimo taurelėje. Iš pradžių gėrėme baltąją, paskum geltoną, raudoną ir visokias kitokias spalvas. Klebonas, kaip jis pats išsitarė, paleido į apyvartą visus savo išteklius.

— Kol dar turime, valgykime ir gerkime, o ryt nežinia, kas čia šeimninkaus, — ir jis atkūnė naują vyno bonką.

— Daug gerti aš nebuvau pratęs. Ėmė svaigti galva. Alkoholis triumfališkai vaikščiojo mano gyslomis ir pakeliui šlavė visus rūpėsius ir sielvartus. Pwota maro metu! Tėbūna ir taip: juk ar taip ar taip viskas žlunga. Nėra pasulyje teisybės; žvejysoje teisybė vynu taurėje! Visos praeiktos problemos tik humoro gabaliukai, kurie čia pat kyla ir plūškina, — kaip klouno šamojus cirko arenoje. Į sveikatą!

Seimininkas gėrė kartu su manimi, bet ne atrodė, kad būtų bent kiek eirtas. Tik iš akys truputį paraudo ir veidas blizgėjo, o kremu pateptas. Apie ką mes kalbėjome, da-

bar nebegalėčiau pakartoti, nes daugiausia kalbėjome abū kartu. Tik, atsimeinu, vienu momentu aš staiga nutilau, nes man pasigirdo, kad klebonas pasakė kažin ką įdomaus. Jis pakilo nuo kėdės, pasilenkė per stalą ir beveik pasnabzdomis tarė:

— Tamsta norėjai ką nors sužinoti apie Stepą Dzedulionį. Tą šeimą gaubia didelė paslaptis, — jis vėl atsėdė ir žiūrėjo į mane gudriai šypsodamas.

Man pasidarė taip linksma, kad aš nusikvatojau net visas valgomasias nuskambėjo. Klebonas neklausė ko aš juokiuos. Tuomet aš atsistojau ir paėmiau žodį:

— Didžiai gerbiamas klebone! Labai mėgtu paslaptis. Paslaptis yra romantika, kažin kas už kasdienio gyvenimo ribų. Paslaptis visada įdomi. Ir šiandien mes gyvename didžiųjų paslaptių laikus. Tamsta per visą gyvenimą skelbei dangaus karalystę ar ne paslaptis, kad šiandien vietoje jos steigiasi pragaro valdžia? Ar ne paslaptis, kaip tat atsitiko, kad mes, visą laiką krovę laurų vainikus ant teisybės galvos, tik dabar pastebėjome, jog tai buvo šiaudų iškamša, kurią pakilusį audra blaško, kaip plunksnelę? Nes mes esame apgauti ir išduoti...

— Teisybė laimės! — sušuko klebonas. — Už teisybę! — ir jis patyrusių gėstu išgėrė stiklą iki dugno.

— Tegul ji laimi, didžiai gerbiamas klebone, aš nieko prieš, bet triumfo vartų aš jai nebestatysiu... Bet mes kalbėjome apie paslaptis. Ar tamstai neatrodo, kad kiekvieno niekšo ir žmogžudžio gyvenimą dengia kažin kokia paslaptis? Išdavikas, niekšas, žmogžudys išsiskiria iš kitų kažin kuo. Kas tas „kažin kas“, mes nežinome. Kas paskatino Stepą Dzedulionį padaryti paskutinį nusikaltimą? Aistra, meilė, kerštas, neapykanta, ar viskas kartu? Kas vyko jo smegenyse, kol jie prie to priėjo? Normaliai galvojant, jei žmogus išsizada savo tautos, nueina tarnauti jos priešams ir savo paties rakomis ima smaugti savo kraujo žmones, turi būti kažin kokios labai svarbios priežastys, nusimūšios jį į tokį baisų kraštutinumą. Stepas Dzedulionis mėgo tvarkingai, pasakvėliau nei elegantiškai rengtis, dėjęsi esąs dzer žmūnas ir kinų akvės atrodė visiškai padorus pilietis. Bet jo žvilgsnis, jo ciniška, šalta šypsena, jo gėstai,

Mintys apie amatus

Sandien kvepiamas nuobirdus ir dabartinį bei būsimą mūsų gyvenimą realiai vertinąs tautietis man sako: „Mokykis amato!“ Ir šitokiam patarimui sutvirtinti iškilmingai priduria: „Žūrėk, net tas generolas išmoko batusiuvo amato, o anas buvęs departamento direktorius, baigęs kursus, sugeba sukirpti ir pasiūti kešes.“ Tai nesugriaujami argumentai, rodą kiekvieno amato nepalyginamą vertę ir būtinumą. Aš ir be tokių argumentų pripažįstu šio amato ar kitokios specialybės išgijimo reikalingumą. Ir štai dėl ko: jei ilgesnį laiką būsimieji priversti likti čia, be amato neapsisėisime, nenorėdami užsikrauti juodadarbio junga; išvotovinti į kurią kitą pasaulio šalį, ten lengviau ir greičiau iškursime ir prasi-gyvensime mokėdami vairuoti mašiną, pakeisti elektros saugiklius ar suremontuoti laidus, ar šiaip sugebėdami tinkamai atlikti na-gingų rankų reikalaujančią darbą; o į laisvą Lietuvą grįžę, ko labiausia trokštame, rasime tiek tuščių amatininkų vietų, jog nė apsa-kyti neįmanoma. Vadinas, amatai iš kurios pusės į juos bežiūrėsi, yra tolimosnio mūsų gyve-nimo keliarodis. Pagal jį ir orientuojamas profesinio paruošimo kelias: čia kursai, kur-seliai, amatai bei specialinės mokyklos ir kito-kios institucijos, duodančios progos pramokti vienokio ar kitokio amato. Daug mūsų tau-tiečių jomis yra pasinaudoję ir tuo apsi-draudę būsimam gyvenimui. Tada labai gra-žu. Tačiau šių grožybių skaičiųje rasime ir juodų plėmų. Man, pavz., labai nepatinka amatininkų degradacija: „Svarbu pramokti prikalnį puspadį arba nuobliuoti lentą, o iš kokių elementų tas puspadis yra sudėtas, at-rodo, tokiam būsimam batusiuviui neaktualu.“ („Mintis“ nr. 21). Dar labiau keista, kai iš švietimo reikalams vadovaujantį asmenį lūpų išgirsti siūlymą visus prastai besimo-kančius gimnazistus, be jokios apeliacijos, su-grašti į amato mokyklas. O ką kas jau pra-deda baimintis, kad mes prisigaminsime gim-nazijose ar kitose bendrojo lavinimo moky-klose inteligentų perteklių! Atrodo, kad tuo sugestijonuojama juodnugarų skaičiaus didi-nimo mintis: amatininkams nereikalingas bendrasis išsilavinimas, o aukštesnio mokslo siekiantieji kai kam (tur būt save inteligentų laikanciam) sukelia kinkų drebejimą. Maŷ-kite, priaugęs jaunu išmokslintų tautiečių, kur mes, vargšai „inteligentai“, pasidėsimė? Tokiems, inteligentų pertekliaus besibaidan-tiems ponams aš patariu: išmokite malkas skaldyti ar mešlą mėžti ir toji tragiškoji in-teligentų pertekliaus baimė savaime išgaruos.

Mums niekomet nebus per daug nei gerų, tiek bendrąjį išsilavinimą, tiek savo pasirinktą specialybės pilną pažinimą turinčių ama-tininkų, tuo labiau tikrų, vispusiai išimokslin-usių bei išsilaikėjusių inteligentų. Juo dau-giau tokių turėsime, tuo drąsiau galėsime žiūrėti į akis žiauriam likimui ir būsimę apsiginklavę nesunaikinamais ginklais, prieš nutautėjimą, turint galvoje negalėjimą grįžti į laisvą Lietuvą. Visos priemonės geros-siekti nuolatinio profesinio bei mokslinio pažangu-mo. Kartą visam laikui turėtume ištrinti iš galvos mintį, jog amatininkui užtenka aklo savo specialybės mokėjimo; turėtume taip pat kurie kartais pataikaujančiai vergiški, išduo-davo jo žemą, dviveidiską prigimtį, kuri, kaip drumzlinas šaltinėlis, prasiverždavo pro vi-sus svarius baltinius ir gero sukirpimo švar-kus. Kai aš su juo kalbėdavau, negalėdavau nueikratyti nemalonių jausmų kalbą su žmo-gumi, apsestu kažin kokių nerimo bacilų. Jei nebijočiau būti juokingas, pakartodčiau jo tė-vo žodžius, kuriuos jis man šį rytą pasakė: jo sūnų apsedusį piktoji dvasia.

Aš atsidėjęs sekiau, kokį įspūdį padarys mano žodžiai klebonui. Bet nė vienas jo veido raumuo nesujudėjo. Jis sėdėjo nulei-dęs akis ir, rodėsi, visas jo dėmesys buvo sutelktas į duoną gabaliukus, iš kurių jis pirštu voliojo rutuliukus.

— Į sveikatą, klebone.
— Į sveikatą, — pakėlė jis stiklą, išsibla-kusiai žvilgtelėjo į mane ir staiga savo stik-lą išgėrė. Paskum, laikydamas tuščią taurę rankoje, jis atsisėdė kėdėje ir sustingusiu žvilgsniu įsižiūrėjo į lubas. Ką jis galvojo, kas dėjosi jo širdyje?

— Tėvams turėti tokius vaikus, be abejo, didelė tragedija, — tęsiau aš toliau. — Kad ir tas senis Dzedulionis — nelaimingas žmo-gus. Man jo gaila. Auklėjo, globojo, rūpi-nosi, o senatvėje vietoje paguodos susilaukė gėdos. Paleido į gyvenimą šliužą, kuris patį gimdytoją išniekino. Ir man rodos, tėvas gali kažin kaip teisintis, gali savo naudai ran-kioti visokius įmanomus argumentus, o vis dėlto visiškai išsitiesinti į nei. Tėvas, kad ir kažin kaip norėtų, negali su sūnumi nutraukti nei dvasinių nei ypač kraujo ryšių. Ir keisti dalykai dedasi žmogaus širdyje! Sū-naus palaidūnas istorija kasdien kartojasi. Sū-nus palaidūnas kažin kodėl artimesnis tėvo širdžiai už vadinamuosius padorius vaikus. Ir reikia padaryti išvadą, kad juo daugiau sielvarto vaikai suteikia tėvams, juo tie vai-kai jiems artimesni, o gal ir brangesni. Tė-vaį pirmieji yra pasiryžę jiems atleisti, jei tik vaikai palaidūnai padaro pirmą žingsnį. O taip yra, mano nuomone, dėlto, kad, ga-lėdami atleisti vaikams, jie patys išivaduo-ja iš savo sąžinės graužimo ir nuramina sa-vo atsakomybės jausmą...

atsisakyti noro nepažangius bendrajame moksle kišti į amatų mokyklas. Jei kuris jau-nuolis ar jaunuolė turi iš prigimties kištą kiaušą, kodėl juos, lyg į kokią negarbingą vietą, reikėtų sodinti į būsimų amatininkų suolą ir tuo žeminti šios srities vardą? Juk sakoma, „velnių prausk neprausęs, jis vis tiek juodas pilnikas.“ Panašus reikalas yra ir pro-tinųjų silpnuolių.

1936 ar 37 metais iš ekskursijos Maskvon grįžęs į Kauną vienas dalyvis pasakojo štai ką: „Po Maskvą mus vedžiojęs konsomolcas ar kuris kitas to miesto žinovas, atvedė mūsų būrelį į tuščią aikštę ir pradėjo mums pasako-ti apie keletos aukštų namą, jo puošnumą, dydį, vidaus įrengimus ir visas kitas to na-mo prasmatybes. Ilgai mes klausėmės šio pasakojimo ir pagaliau paklausėme:

— Kur yra tas šaunusis pastatas?
— Čia, — nė nemirktelėjęs parodė vado-vas į tuščią aikštę.
— Kur? — dar labiau išplėtė akis, — Juk čia tik nuoga aikštė, yvarnalėsomis ap-žėlus!

— A — a — a, — atsakė mums vadovas, — namas dar nepradėtas statyti, bet jis jau užprojektuotas.“

Šitą nuotykią aš prisiminiau žiūrėdamas į mūsų laikraščiuose idėtus, inžinierių sąjungos premijuotus, mūsų miestų ir kaimų namų projektus. Jie, mano supratimu, labai gražiai ir gerai paruošti, tik trūksta vietos ir ama-tininkų tuos projektus paversti tikrais na-mais. Be abejo, vieta tiems projektams reali-zuoti bus parinkta laisvos Lietuvos žemėje.

Sito gero nestinga, — galima tarti apie burtininkus, kurių senieji nemiršta, o jaunieji gimsta lyg grybai po lietaus. Šit „France et Monde“ žiniomis, Amerikoje pri-skaitoma 25.000 burtininkų. Burtininkų ofi-ciozo „Mėnulio almanacho“ spausdinama 1 milij. egz. O Europa? — ir ji neatsilikia nuo Naujojo Pasaulio. „L'Aube“ teigimu, al-kani ir griuvėsiaus gyveną europiečiai ima linkti į astrologiją. Mėnulis nešildo, bet jį mėgstama pažvelgti, tuo, dėsnium pasikliau-dami — rašo „Sunday Times“ — pažiūrė-kime, ką rodo D. Britanijos astrologo Lyh-doe horoskopas? Čia būdingesnės prana-syštės: JAV: — kovo mėnesį prasidės ūkinė krizė; TSRS: — vasario pabaigoj ir kovo pradžioj išaiskės didelės politinis sąmokslas, į kurį bus įmaišytas vienas žinomas ma-ršalas. Birželio mėn. įvyks naujas sukreitimas, galis baigtis Generalissimo miršimui. 1948 m. padėtis Tarybų Sąjungoje pasieks dugną.

D. Britanija: — suartės su TSRS ir pasi-rašys naujų sutarčių. Art. Rytai: — vasarą — Gana apie tuos Dzedulionius! — stai-ga atsistojo klebonas ir labai išblyškęs prie-ėjo prie lango. — Negalio pakęsti visos tos psichologinės makalynės. Kokiame galui tams-ta visa tai kalbi? Jei tamsta nori visokiais sūktais keliais, priversti mane pasakyti tai, ko aš nenoriu pasakyti, tai labai klysti. Psi-chologinių apipilėsimų technika aš, tur būt, neblogiau už tamsta pažįstu... Dovanokite mano pasikarščiavimą, bet ta tema daugiau nebekalbėkime...

— Dovanokite, klebone, aš nemanau, kad tamstai ji gali būti nemaloni...

— Kas be nuodėmės, temeta į ją akmenį, pasakė mūsų išganytojas. Modernioji išmin-tis sako: viską suprasti, reiškia viską atleis-ti. Gyvenimas kartais taip susiraizgo, kad ir aštriasias protas suklumpa jį benarplio-damas ir nebežina, ar reikia žmogų smerkti ar gailėtis ir atleisti. Tamsta dar jaunas ir, atrodo, esį greitas nurašyti į nuostolius visa tai, kas, tamstos akimis žiūrint, pasenėjo ar-ba nepateisino savo buvimo. Bet kai tamsta ilgiau pagyvensi, pamatysi, kad gyvenimo ne-galima išprausti į jokią kartotekos sistemą ir jokios buhalterinės knygos jam neužvesi. Tamsta nebetiki teisybės laimėjimu ir labai drąsiai ją nuvainikuoją ir „nurašai“. Gerai, o kas jos vietoje? Be teisybės žmogus taip pat negali gyventi, kaip žuvis be vandens. Atimk žmogui pasitikėjimą teisybe, atimsi jam pa-grindą, ant kurio pastatyta visa jo pasaulė-žiūra. Nebėra teisybės, nebėra šviesos: pasi-lieka tik tamsa. O amžių eigoje teisybė per-gyveno daug krizių, bet ji visada išeidavo laimėtoja. Tamsta labai griežtai smerki Ste-pa Dzedulionį. Aš juo taip pat neteisinu; bet aš norėčiau tamstą paklausti: jei jo padary-tas nusikaltimas nebūtų taip arti tamstos pa-lietės, jei tamsta būtų girdėjęs tik kalbant apie tai, ar tamsta būtum ji taip griežtai pasmerkęs kaip dabar? Pasmerkęs, žinoma, būtum: tokių dalykų negalima nesmerkti, bet būtum tą istoriją ir tuojau užmiršęs. Tuo aš noriu pasakyti, kad gal viską praklauso nuo to, iš kokio atstumo mes į dalykus žiū-rime.

(B. d.)

Taip, tikiu, ir projektų ruošėjai galvojo. Kaipgi kitaip? Bet ar jie pagalvojo, iš kur išaugs tas didžiulis skaičius statybininkų tiems namams statyti. Juk karo nusiaubtoje ir dabar tebeaikinamoje Lietuvoje namų statyba turės būti masinė, kuriai įvykdyti reikės ir atitinkamo skaičiaus gerų statybi-ninkų bei medžiagų paruošėjų. Iš kur jų im-sime, jei šiandien apie tokios rūšies kursus niekur neužsimenama? Mūsų miškai baisiau-siai išretinti ir dabar žiauriai teberetinami, todėl nėra jokios vilties statydintis medinius pastatus. Privalėsime susieškoti kitokios ma-sinei namų tatybai medžiagos. Aišku, imsime tokią, kurios visose Lietuvos vietose yra pa-kankamas kiekis, būtent molį ir žvyrą. Ta-čiau ir vėl tas pats klausimas: kas tą me-džiagą paruos statybai? Ar mes turime pa-kankamai mūrinių ir plytų dirbėjų? O apie jų paruošimą ar mes pagalvojome, ar daug mūsų vyrų plytininkų specialybei, trem tyje būdami, pasiruošė? Gal būt tai labai sunkiai išmokstamas amatas ir gal būt rei-kalaujas nepaprastai sudėtingų įrengimų? Į šį klausimą atsakymą gali duoti paprasčiaus-ias plytų dirbėjas, kurių nė vienas rasime kukliai tūnantį pilkoje tremtinių masėje. Pvz., mano kaimynas Antanas, turėjęs Lie-tuvoje nuosavą plytinę ir čia Vokietijoje ne-žymiai „iššnipinėjęs“ vokiškas plytines bei jų darbo metodus, kartą, vaišindamas mane tabaku, štai ką papasakojo: mums, grįžus į Lietuvą, nereikės statyti didžiulių, reika-laujančių sudėtingo įrengimo ir brangių ma-sinų plytinų, bet užteks gausaus skaičiaus lokalinio pobūdžio plytinių bei molio apdir-

bimo dirbtuvėlių. Jos nebrangiai atsieina, lengva įtaisomos, o darbas jose nereiklau-ja aukšto mokslo. Užtenka kelių savačių kursų pasiruošti plytų dirbėjo specialybei. Jai pasiruošti jau dabar galėtų didelis skai-čius mūsų tautiečių: kiekviena vokiška ply-tinė mielu noru priimtų po keletą ar kelioli-ką tokių kursantų, kurie savo tautiečių, šios srities specialistų prižiūrimi, greitu laiku iš-mokytų naudingo, pelningo, nesunkaus ir kiek viename krašte pagėdaujamo amato.

Labai tylus ir lėtas mano kaimynas Anta-nas. Jis daugiausia vienas vaikštinėja. O vaikštinėdamas ne veltui laiką leidžia Pasi-kalbėkite su juo ir jūs išgirsite ne tik apie plytininkų paruošimą pagirtinų minčių, bet jis jums papasakos įvairiausių samany-mų apie kelių statytojus. Juk kiekvienas esame matę ir gerėjęsi puikiais vokiečių keliais, bet nė vienas nepagalvojome apie tokių kelių statybininkų kursus. Tokių kursų steigimas, panašiai kaip ir plytininkų, nesudaro nei-sprendžiamos problemos. Jei kitokių rūšių kursai organizatoriaus iškelia sunkiai nu-galimų kliūčių, specialių dirbtuvių, masinų, įrankių ir kitokių priemonių trūkumai, tai būsimiems plytų dirbėjams ar kelių statyto-jams šis galvosūkis /bus, palyginti, lengvai išsprendžiamas. O darbo gavimo galimybės tokius kursus baigusiems nepaprastai pla-čios. Jos nė trupučio nesusiaurės nežiūrint į kokią šalį nukeliausime; visų plačiausiai jos prasiskleis grįžus į laisvą Lietuvą. To-dėl atiduodamas savo balsą už jau veikian-čių amatų mokyklų ir kursų mokslo tęsimą ir plėtimą, savo kaimyno Antano lūpmis sakau: atkreipkite dėmesį į trobesių ir kelių statytojų bei plytų dirbėjų kursų steigimo reikalingumą, o kartu iš jų būsimą naudą juos baigusiems ir mūsų tėvynei Lietuvai.

J. Jasinskas

Įvykiai pro šypseną

padėtis bus įtempta, svarbiausiu aktoriumi bus nafta. Pietryčių Europoje vasarą bus atliktas politinis atentatas, — vieno vyro mir-tis sukomplicuos ir šiaip sunkią padėtį.

Rugsėjo mėnesį bus padarytas naujas mokslinis išradimas, kuris visiškai pritemdys atominę bombą.

„Daily Mail“ praneša, kad Amerikos astrologai šitą ką pranašauja: 1947 m. karo nebus, bet užtat šie metai vienai santvarkai bus priešpaskutiniai. Lenkijoje įvyks revolta.

Laikraštis priduria: Tikėti ar netikėti — tai individualus kiekvieno žmogaus reikalas.

„Naujoji“ Europa baigiama iš-varžyti. Nesenai Muenchen buvo iš-sprogdinta NSDAP „šventykla“. Tai 1934 m. iš marmuro padaryti sarkofagai 16 - kai hitlerininkų, kurie buvo nušauti 1923 m. pučė. Žiniomis iš Stockholmo, iš varžytynių par-duodama ir „Naujosios“ Europos laimėjimo paminklas. Tai milžiniški granito blokai, už kuriuos Reichas savo metu Švedijai sumokė-jo 7 milij. kronų. Paminklas (200 metrų aukščio) turėjo būti pastatytas Muenchene. Projektą paruošė pats Hitler po laimėjimo prieš Prancūziją.

Sic transit gloria mundi — arba lietu-viskai tarant — aukščiausių bambos neišsoksi...

Geriau „smingamieji“ negu su-grįžtantieji. Vokietijos komunistų parti-jos (KPD — skaityk: VKP (b) arba LKP) b) ir t. t., tai juk sinonimai! apskrities kon-ferencija Hildesheime pareiškė, kad Vokietij-oje būtų ir mitybos būklė tepagerės tada, kai DP bus sugrąžinti į anapus geležinės už-dangos. Nenustebkime, tokie provokaciniai pareiškimai įeina į kasdieninį raudonųjų fa-sistų „menų“.

Va, kaip IP praneša, Oldenburgo provinci-jos burmistras ir viršaičiai kreipėsi į britų zoną karinę vadovybę, kad daugiau nebe-siųstų pas juos ir vokiečių, kurie sugrįžta iš rytinių buv. Reicho sričių. O Badeno provin-cijos burmistras pareiškė, kad jie karo metu maļoniau sutikdavo žinią apie artėjantį ali-jantų smingamųjų lėktuvų pavoju, negu da-bar pranešimus apie naują sugrįžtančiųjų (jų terminu, išstremiamųjų) vokiečių transportą...

Jie savo tautiečių pažįsta. IP žiniomis, vokiečių policijos vadas Braun-schweige pareiškė, kad Mil. Govas, atleisda-mas senuosius, profesionalus, policijos kari-ninkus, pasielgė nelabai apdairiai. Jaunieji kandidatai į policijos viršininkus yra suplaukė iš Rytų, vadinas, maža išlavinti ir, be to, sunku sukontroliuoti jų politinę praeitį. Poli-cijos vado manymu, norint, kad policijos pareigūnai nebeimtų kysių, reikia kas savaitę pridėti jiems po 20 papirosų ir po ... bu-telį degtinės.

Selpia kuo kas išgali. Reuter žinio-mis, Kalėdų ir N. Metų proga Berlyno gy-ventojams JAV išdalino 290 tonų džiovintų vaisių, D. Britanija — 145 tonas saldumynų, o Sovietai — 900.000 butelių degtinės.

Naujas rekordas. Nuernbergo bylos metu dirbo 40 teismo stenografų ir sužymėjo per 4 milij. žodžių. Posėdžių metu įrašyta 7000 plokštelių ir 27.000 garsinių kaspinų. Rotatoriai (dauginant dokumentus) suvar-tojo per 200 tonų popieriaus. Dokumentų centrinė

padarė 780.000 foto kopijų. Teismo sandėlis išdavė 22.000 piestukų. Telegrafų biurai iki rugpjūčio 30 d. spaudai peršluntė 13.556.699 žodžių.

Paryžiaus konferencijoje per mėnesį komi-sijų ir pilnumos posėdžiuose išarta 2,5 milij. žodžių (rašyta 2500 plokštelių). Konferen-cijoje dalyvavo 384 atstovai ir apie 2000 žur-nalistų. Sunaudota apie 50 tonų popieriaus.

Bet visų rekordų rekordą, tur būt, pasieks „japoniskasis Nuernbergas“, kur teisiama Tojo dar kiti 25 vyriausio karo nusikalčiai. Byla dar truks pusę metų. Iki šiol, „News Chronicle“ pranešimu, užprotokoluota 7 milij. žodžių. Byloje dalyvauja 11 teisėjų, 50 pro-kurorų, 23 gynėjai, 104 alijantų ir 154 japonų vertėjai. Iki šiol apklausta 102 liudininkai ir perskaityta 1200 liudininkų pareiškimų bei 1200 kitų dokumentų.

Nė rožių be dyglių. Londono spau-dos pranešimu, D. Britanijos lordas kancleris atsidūrė keblioje padėtyje. Dalykas yra tas: Darbo Partija „demokratizuoja“ aristokratiją. Lordų rūmuose įsikūrė 15 aristokratų, kurie savo gyvenimą pradėjo kaip pasiuntinukai, laikraščio pardavėjai, angliakasiai ir t. t. Be-to, lordai „avansuoja“. Ir taip, lordas kancler-is, iki šiol buvęs baronu, pakeltas į vice-grovus. Ir šis „avansas“ kaip tik sudaro rū-pesčius. Sulig tradicijų, naujieji lordai, even-tualiai naują titulą gavusieji, priavlo pri-klaupti prieš lordą kanclerį, kuris pirminin-kauja lordų rūmams, po to atsikelti ir pa-sisveikinti dešinės paspaudimu. Bet gi lordas Jowitt negali persiamseninti, atseit, atsiklaup-ti pats prieš save. Anglai yra išradinę. Nutarta tokia išeitis? lordas kancleris (avansavęs į vice-grovus) Jowitt priklausys prieš tuščią sostą, kur paprastai turi sėdėti ... lordas kancleris, tuo vice-grovo Jowitto įvedimo ceremonija ir bus baigta.

Pasaulis darosi vis šiauresnis. Šitą teigimą paremia argumentai: 1. Lon-done atnaujinta senas Somerset Maughamo veikalas „Sventoji liepsna“. Ten, tarp kita-ko, yra pasiruošimas kelionei į Japoniją „pažūtį ir malonią praleisti laiką“. Režisie-rius nusprendė: „Šita Japonija reikia išmest iš teksto, nes tai žiūruvoje tesukels juoką“. Bet kuo tą kraštą pavaduoti? Kur šiandie galima „have a good time“?

TSRS — ne, tai pasityčiojimas iš publikos. Prancūzija? Italija? — nieku būdu, tai ka-pinynai. Sveicarija, Švedija, Islandija — tai juk seneliams prieglaudų nuobodulys. Pietų Amerika? — nerimta. JAV? — pats autorius telegrafavo iš Kalifornijos: „Dieve ginkl! Čia neigi ramiai numirti negalima“. Ir pagaliau žodis „Japonija“ pakeista į Pietų Afrikos Uniją. Gal būt, dėl to, kad iš viso nežinoma, kaip ten gyvenamasi.

2. Į klausimą „Kurių rusių šio meto diplo-matai?“ „D.P. ir D.Z.“ atsako: „Dvieju. Pir-mieji kalba rusiskai, o antrieji — apie So-vietų Rusiją“.

Tiksliasiausias linkėjimas. Vieno Londono laikraščio teigimu, pradėdant 1947 metus, buvo šitoks konkretus linkėjimas: „Pamirškite, Tamstos, nelemtuosius 1946 — uosius metus“. Įdomu, koks linkėjimas bus 1948 — iesiamų metams? J. Cicėnas.

DP emigracijos ir ateities reikalu

Mūsų tremtiniai ne vienas šiandien nustoja vilties. Gyvenimas sukimšose stovyklose, nuolatiniai screeningai, mažėjęs maisto davinys, besibaigiančios lėšos, beteiškumas laukia jų valią ir išvertę. Todėl visi supranta, kad mūsų tautiečiai yra nepaprastai susirūpinę savo ateitimi.

Nedraugiškas vietinių gyventojų nusistatymas ir neleidimas įsijungti į kūrybinį darbo procesą bei ekonomišką gyvenimą pakerta viltis įsikurti Europoje. Tas viltis dar mažina ateityje grėsiančios katastrofos pavojus. Tad aišku, kad reikia galvoti apie išvykimą į kitus kraštus. Tuo rūpinasi ir patys tremtiniai ir mūsų vadovaujantieji organai. Atskiri tremtiniai gerai žino, kokius sunkumus reikia nugalėti ir kiek reikia laukti net tiems, kurie jau yra gavę vadinamus afidevitus. Kas bekalbėti apie masių emigravimą. Tas klausimas yra tiek painus, kad jo iki šiol nesiima praktiškai vykdyti net didžiosios vakarų demokratijos. Taip kaip jis iki šiol vykdomas — jis yra mums nepriimtinas. Pav., iš Britų zonos išvežė vieną — kitą šimtą jaunų ir sveikų moterų į Angliją; toks pat užsimoji-

mas yra Olandijos; aiškėja galimybės vienam — antram tūkstančiui mūsų darbininkų specialistų išvykti į Maroką ir Tunisą. Mūsų pasiekė žinios, kad moterys, išvykę visos į Britaniją, gavo geras darbo ir gyvenimo sąlygas. Manome ir į Olandiją nuvykę mūsų moterys ras tą patį. Tai džiugu, bet tai negali mus patenkinti. Tuo keliu mes per ilgesnį laiką neteksime pajėgiausių, sveikiausių ir kūrybingiausių savo bendruomenės narių. Bet kas gi bus su keliolika tūkstančių mūsų vaikų, ligonių ir senių ir šiaip mažiau darbingų, bet moraliai vertingų mūsų tremtinių? Nejaugi mes galime juos pamesti nežinomam likimui? Žinoma, galima pasirinkti dėsni: „Gėlbėkis kas gali“. Bet tuo keliu mes daugiau savo tautiečių prazudysime, nei išgelbėsime. Be to, jis negali būti pateisintas nei tautiniu solidarumu nei realiomis nei konkrečiomis šių dienų sąlygomis.

Mūsų tremtiniai yra pakankamai sąmoningi ir iki šiol beveik visur vadovavosi dėsniu: visi už vieną, vienas už visus. Jei mes pakėlėme raudonąją ir rudąją okupaciją ir jume tu išlaikėme lietuvių vardo garbę, — tai dėl

to, kad buvome vieningi ir ištikimi mūsų didžiausiam tikslui: lietuvių tautos laisvei, lietuvių tautai išsaugoti — su mažiausiomis žmonių aukomis. Tais sumetimais mes atsidūrėme ir Vakarų Europoje. Mes privalome išlikti ištikimi tam tikslui šiandien ir ateityje. Juo vadovaudamiesi ir emigracijos klausimu prieisime teisingiausią išvadą. O jos vadovaujantiems įstaigoms atrodo tokios:

Pramatoma, jog masinė DP emigracija galės būti pradėta tik už keliolikos mėnesių.

- 1) Ji užtruks 2—3 metus;
- 2) Ją vykdys tarptautinės organizacijos, greičiausiai I.R.O. su pagalba Tarpvyriausybinio komiteto (Comité Intergouvernemental);
- 3) Reikia skaitytis su galimybe, kad įvairių okupacinių zonų tremtiniai bus keldinami į įvairius kraštus ir valstybes;
- 4) Reikia ruošti eventualumui, kad ir okupacinės institucijos ir I.R.O. prieš pradėdami vykdyti emigraciją, darys pasiūlą, kad mūsų tremtiniai repatrijuotų į okupuotą Lietuvą;
- 5) Visiškai rimtai reikia ruošti galimybę, kad netolimoje ateityje DP gali netekti visos ar dalinės globos ir šalpos ir atsidurti vienodoje teisinėje padėtyje su vietos gyventojais;
- 6) Visiškai rimtai reikia ruošti galimybę, kad teks įsijungti į darbo procesą lygiagrečiai su vietos gyventojais;
- 7) Visai tikras dalykas, kad pabaltiečiai nebus prievarta gražinami į okupuotus kraštus.

Privalu:

9. Ruošti emigracijai išmokstant to krašto kalbą ir kurį numatome išvykti ir šalia

Tremtinių isikūrimas JAV - labai lengvas

Vienas pernai pavasarį į JAV iš Prancūzijos nuvykęs žinomas lietuvis labai optimistiškai aprašo tremtinių isikūrimo galimybes Jungtinėse Valstybėse: Duodame ją kaip atsikiro žmogaus nuomonę, dar negavę patikrintų žinių iš savo atstovų emigracijos reikalais:

„Mano giliu įsitikinimu, lietuviams ekonomistams įsikurti JAV jokių sunkumų nebus. Ekonomistai — profesoriai, pramokę anglų kalbos, lengvai galės gauti darbo prie universitetų bei kolegijų (kolėgija čia turi universiteto pobūdį, tik ji kiek mažesnė už universitetą). Atlyginimas vidutinis, bet pilnai pakankamas pragyvinti. Kas moka svetimą kalbą, gali lengvai gauti vokiečių ar prancūzų kalbų mokytojo vietą aukštesiose mokyklose, žinoma, reikia bent truputį mokėti anglškai. Ekonomistai — bankininkai iš pirmos dienos gaus darbo bankuose, nes bankų tarnautojų trūksta. Mat, per karą daug kas prasivynėjo, ir net pralobė, tad dabar nebėra rimtesnio darbo dirbti. Ekonomistai — biznierių ar bent linę ir biznį galės gražaus kapitalo užsidirbti. Šioje srityje čia tūkstančiai galimybių. Štai toks lietuvis B-nas, tik prieš kelis mėnesius atvykęs, tuojau pradėjo nuo drabužių valykos, dabar įsteigė kaž kokius ratų taisymo dirbtuvę, kurioje jau dirba 9 darbininkai. Kai kurie iš neseniai atvykusių įsteigė maisto krautuves ir uždirba 500—1000 dol. ir mėn. Žinokit, kad Amerika naujas kraštas ir čia daug nepradėtų galimybių. Ekonomistai — buhalteriai, mokesčių žinovai, užpirkėjai ir tt. taip pat čia lengvai susiras darbo.

Amerika — nuostabus kraštas. Visi pranašavo, kad demobilizavus kariuomenę, bus 5—10 milijonų bedarbių, ypač pereinamajame ir taikos metu gyvenimą laikotarpyje. Šie spėjimai nepasitvirtino. Nežiūrint, kad šis pereinamasis laikotarpis dar neužsibaigė ir krašto ūkinis gyvenimas dar nėra pilnai išbėgęs (dar daug stambių šakų merdi, kaip pav., statyba, kuri pareikalauja kelių milijonų žmonių, nes butų trūksta), o visose pramonės šakose, taip pat ir prekyboje, mokyklose ir tt. juntama didelis trūkumas ir eilinių darbininkų, ir kvalifikuotų, ir technikų — inžinierių, braižytojų, profesorų ir tt. Tiesa, apie 1,5 milijono buv. karo veteranų studijuoja universitetuose ir kolegijose, nes jie gauna valdžios stipendijas. Bet aki ir jie grįš į aktyvų gyvenimą, tai bus tik lašas jūroje. Ir šis vadin. prosperity laikotarpis gali dar ilgai trukti, daug metų tęstis, jei jo nesukrės darbininkų streikai, sukelti grynai politiniais tikslais ir jų vadovybės išibrovusių radikalų bei komunistuojančių vadų. Tiesa, dabar jau prasidėjo „valymo“ akcija administracijoje ir profesinėse sąjungose.

Todėl ne tik ekonomistams, bet ir visai lietuvių tremtinių masei nebūtų dideliu sunkumu čia isikurti. Iš pirmos dienos visi galėtų įmintis fizinio darbo (fabrikuose dirbti sąlygos

- turimo profesijos išmokti dar nors vieną praktišką amatą;
- 10) Visomis išgalėmis bandyti įsijungti į darbą ir ūkį to krašto, kuriame gyvename;
 - 11) Iki maksimumo saugoti tautinę garbę ir savo asmenų orumą;
 - 12) Visomis išgalėmis ugdyti ir palaikyti tautinį solidarumą ir savitarpinį susiklausymą;
 - 13) Palaikyti gerus santykius su vietos gyventojais;
 - 14) Palaikyti artimus santykius su latviais ir estais ir bendromis jėgomis su jais ginti savo reikalus.

P a t a r t i n a :

- 15) Individualiai emigruoti tik tais atvejais, kai išvykimo sąlygos iširtos ir turimos garantijos, kad išvykdamas nepateks į eksploatatorių rankas;
- 16) Neemigruoti į svetimus kraštus ir į svetimų žmonių tarpą vienoms moterims;
- 17) Laikyti vadovaujančių veiksmų nustatytą emigracijos planą:
 - a) emigruoti kompaktinėmis grupėmis,
 - b) emigruoti į aukštos kultūros ir socialinio gyvenimo kraštus,
 - c) išlaikyti savo tautinę sąmonę ir ištikimybę savo tėvynei;
- 18) Individualiai emigravusieji eina mūsų pofiterių pareigas, t. y. renka žinias apie gyvenimo sąlygas ir įsikurdinimo galimybes ir jas praneša lietuviškoms organizacijoms.

Vadovaujantieji veiksniai renka iš visų tarptautinių organizacijų, kurios rūpinasi emigracija, duomenis. Toje srityje jie dirba artimiausiame kontakte su viso pasaulio lietuviškoms organizacijoms ir lietuviams emigracijos klausimo žinovais.

Vadovaują veiksniai savo nusistatymą tremtinių emigracijos reikalu rūpinasi patiekti kompetetingoms įstaigoms ir įrodyti joms jo teisingumą.

Organizuojamos darbo priežiūros kolonos

Kempeno lietuvių tremtinių stovykla iš vietos Unroo, 1063 teamo yra gavusi raštu tokią pranešimą apie iš tremtinių organizuojamas darbo priežiūros kolonas:

„Apygardos darbo įstaiga mus informuoja, kad USFET yra pasiruošęs sudaryti tam tikrą skaičių darbo priežiūros kolonų. Minimos kolonos bus panaudotos registracijai JAV karių kapų. Darbai vyks Belgijoje, Olandijoje, Prancūzijoje ir Liuksemburge. Apytikriai jie truks dvejus metus. Armija parūpins gyvenamąsias patalpas, aprangą, vietoje nustatytos maisto normas ir kitokį aprūpinimą. Atlyginimo lentelės bus nustatoma tos šalies ministerio, kurioje kolona dirbs. Atlyginimas bus mokomas tos šalies valiuta, kurioje bus dirbama.

Sudarius aukščiau minėtas kolonas, DP darbininkai bus specialiai apmokami ir suporuojami į kolonas miestelyje, esančiame Mannheimo apylinkėje, į kurį jie turės vykti, kai bus susiregistravę.

Siam darbui reikalingi nevedę (viengungiai) vyrai, ir baltų tautoms teikiama pirmenybė.

Pasibaigus dvejų metų sutarčiai, JAV karinė valdžia dės pastangas surasti darbo ir apgyvendinti šiuos žmones, tose sąlygose, kur jie buvo apsisotę. Norintieji galės grįžti atgal į Vokietiją.

Šiems darbams reikalingi šių rūšių darbininkai:

- a) administracija: kuopų vadai, būrių vadai, kuopininkai, skyrininkai, raštininkai,
- b) mechanikai ir šoferiai ir kitoki auto mašinų, lokomotyvų ir pan. specialistai,
- c) valgyklos personalas ir virėjai,
- d) darbininkai — pagelbininkai, taip pat vadinamieji „basio“ (atkasėjai).

Norinčių į šias darbo priežiūros kolonas įstoti lietuvių tremtinių registracija Kempeno prasidėjo pirmoje sausio mėn. pusėje.

Ji, kaip tenka patirti, ir kitose Kempeno apylinkės stovyklose pradėdama vykdyti.

DP užimamų patalpų registracija

Šiomis dienomis pradėta Memmingene privačiai gyvenančių DP užimamų patalpų registracija. Tuo tarpu nėra žinoma, kuriuo tikslu ši registracija vykdoma. Komitetus tokias žinias pateikti paakinusios stovyklų vadovybės.

L. K. Sv. Kazimiero minėjimas Dinkelsbuehl stovykloje

Minėjimas buvo pradėtas 11 val. intencinėmis pamaldomis viet. R. K. Bažnyčioje, kur parap. kleb. kun. Leščinskas pasakė šven tei pritaikintą pamokslą.

16 val. Apylinkės salėje gausiai susirinkusiai visuomenei Sviet. Vad. — pr. mokykl. ved. mok. Mineika savo įžangine kalba, paremta istoriniais faktais, atidarė Akademiją Sv. Kazimiero Minėjimą, laike kurio susikaupimo minute buvo pagerbta žuvusieji kovose už Lietuvos Laisvę. Paskaitą „Valstybinis ir religinis heroizmas mūsų istorijoje“ laikė mok. Giedraitis, plačiai išryškindamas Vytauto Didž. ir Sv. Kazimiero asmenybes. Po to, moksl. Zemaits padėklamavo porą, momentui pritaikintų, eilėraščių Aug. Vaičiūnienės „Kazimiero Vardas“ ir B. Brazdžionio „Benamių Daina“. Minėjimą uždarant, baigiamąjį žodį pasakė mok. Mineika, plačiai nušviesdamas Sv. Kazimiero reikšmę mūsų tauties gyvenime. Minėjimas baigtas 18 val. Tautos Himnu.

Akademinis L. K. Sv. Kazimiero Dienos minėjimas praėjo nepaprastai rimtyje ir paliko gilaus įspūdžio stovyklų gyventojų tarpe. A.

Iš Lietuvių Tautinio Ansamblio veiklos

Lietuvių Tautinis Ansamblis 1946 m. lapkričio mėnesį persikėlė iš Wiesbadeno į Seligenstadto stovyklą (prie Wuerzburgo). Po eilės koncertų, spektaklių ir kitų pasirodymų, š. m. kovo mėn. pradžioje ansamblis išsiren-

gia į ilgesnes gastroles. Savo kelionės metu ansamblis numatė aplankyti tam tikrą skaičių amerikiečių zonos lietuvių stovyklų. Numatoma, kad š. m. kovo 8—10 d. d. ansamblis svečiuosis Dillingene, kovo 12—13 d. d. — Kempeno ir kovo 15—16 d. d. — Augsburg.

Iš šių gastrolių grįžęs, L. T. ansamblis po vieną koncertą — spektaklį duos vokiečių visuomenei Gerolzhofene, kur pasirodymą organizuoja Bavarijos Vokiečių Raud. Kryžius, ir Wuerzburgo centrinėje latvių stovykloje.

Nuo kovo 25 d. ansamblis atsidės vien tik darbui, nes iki Sekminių norima paruošti naują pastatymą — G. Velickos dar Vilniuje statytą veikalą „Šienapiūtė“.

L. T. Ansamblio vadovybė yra susirūpinusi dėl moterų trūkumo, nes kelios ansamblio dalyvės, keičiant apsigyvenimo vietą, iš kolektyvo yra išstojusios. Todėl moterys, turinčios gerą balsą ir gabumų taut. šokiams, galėtų pasinaudoti proga ir įstoti į šią aukštos vertės kolektyvą, tuo būdu pasitarnaudamos mūsų tautai ir padėdamos deramoje aukštumoje išlaikyti šio kolektyvo vardą. Kreiptis šiuo adresu: Liet. Tautinį Ansamblių, Seligenstadt b. Wuerzburg, Litauisches Lager. K. Ap.

Tremtinių dokumentai ir pilietybė

Grosshesseno policija, vadovaudamasi vidaus reikalų ministerio įsakymu, latviui Vilniui Kalniniui ir asmens pažymėjimą pilietybės grafėje norėjo įrašyti „neišaiškinta, anksčiau Latvijos“. Kalniniui pasiskundus karinei valdžiai, ši išaiškino ir pranešė Grosshesseno vyriausybei, kad lietuviai, latviai ir estai dokumentuose žymėtini kaip Lietuvos, Latvijos ar Estijos piliiečiai, be žodžio „neišaiškinta“ ar kurių kitų apribojimų.

Lietuvių laiskai iš Lenkijos

Kai kurie lietuviai gavo laiškus iš savo giminių bei pažįstamų iš Lenkijos. Tai yra aukos, kurios dėl staigių fronto permainų negalėjo pasitraukti toliau į vakarus. Jų kančios ir bėgimo odisejos tikrai vertos giles užuojautos. Uždarbis labai mažas. Pavyzdžiui, vienas buvęs Lietuvos karininkas kerta valdžiai mišką ir per dieną uždirba tik 50 zlotų tuo tarpu duonos kg. kainuoja 50 zlotų. Tai puikiai charakterizuoja dabartinę Lenkijos gyvenimą. (v.)